

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Μετασχηματισμοί στην αρ[ρ]ένα της κοινωνίας πολιτών. Διαπιστώσεις και ανοιχτά ερωτήματα

Το ερώτημα της σχέσης της κοινωνίας πολιτών με το κράτος, ανακύπτει άμεσα ή έμμεσα σε κάθε διερεύνηση της κοινωνίας πολιτών στην Ελλάδα. Έως την περίοδο της κρίσης, η κοινωνία πολιτών αντιμετωπιζόταν από τη θεωρία ως ασθενική, μη δυνάμενη να αναπτυχθεί μέσα στο υπερτροφικό ελληνικό κράτος. Η άποψη αυτή, παρά τις όποιες επιφυλάξεις, αρχίζει να ανατρέπεται από τις εμπειρικές μελέτες που διεξάγονται από το 2009 και έπειτα, που υποδεικνύουν μεταβολές στο πεδίο των οργανώσεων, τόσο ποσοτικές όσο και ποιοτικές.

Η παρούσα μελέτη επικεντρώθηκε στην κρίσιμη περίοδο που ξεκινάει το 2010, όταν τα αιτήματα πλήθυναν και εντάθηκαν, οδηγώντας σε μια σειρά από μαζικές συλλογικές κινητοποιήσεις, και τελειώνει το 2014, λίγο πριν την εκτόνωση και ενδεχομένως εγκατάλειψή τους μετά την άνοδο του ΣΥΡΙΖΑ στην εξουσία τον Ιανουάριο του 2015. Σε αυτή την ιδιαίτερα γόνιμη για την κοινωνία πολιτών περίοδο, διερευνά τη σχέση κοινωνίας πολιτών και κράτους προσπαθώντας να ρίξει φως στην πλευρά των οργανώσεων και, συγκεκριμένα, αυτών που διαχειρίστηκαν αιτήματα και να αναδείξει τον ρόλο τους ως συν-διαμορφωτών αυτής της σχέσης. Αξιοποιεί ως αναλυτική κατηγορία την «άτυπη κοινωνία πολιτών», που παρότι είχε εμβριθώς αναλυθεί στην ελληνική συζήτηση ήδη από τις αρχές του 2000, εντούτοις η χρήση της έδειξε να πολλαπλασιάζεται και να παίρνει ενιαία χαρακτηριστικά με την απαρχή της κρίσης. Η διάκριση μεταξύ των άτυπων και των τυπικών οργανώσεων αποτέλεσε την αφετηρία και την απαραίτητη προϋπόθεση για τη διαπίστωση των δύο μετασχηματισμών που επισημαίνονται στο βιβλίο. Η εισαγωγή της έννοιας της «αντι-οργάνωσης» προκύπτει από αυτή τη διάκριση και φιλοδοξεί να την αναπτύξει.

Το βιβλίο εστιάζει σε δύο βασικές μεταβολές της κοινωνίας πολιτών, που έλαβαν χώρα την περίοδο αυτή και αφορούν τα ατομικά και συλλογικά υποκείμενα. Σε κάθετο επίπεδο οι αντι-οργανώσεις επιδιώκουν την αποταύτιση από τις παραδοσιακές οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών και τα κανονιστικά, *a priori* χαρακτηριστικά που ορίζει η νεο-τοκβιλιανή θεώρηση και προβάλλουν τον *τρόπο* οργάνωσης ως μέρος του κανονιστικού αυτού μοντέλου και της προδιαγεγραμμένης σχέσης με το κράτος, κατά το υπόδειγμα των Burrell και Morgan. Εισάγουν εναλλακτικά στοιχεία και παραδείγματα όπως η διεύρυνση της συναίνεσης στις αποφάσεις, η εφαρμογή εναλλακτικών συστημάτων διαχείρισης της καθημερινότητας, η χρήση νέων μέσων δράσης, η κατάργηση των εσωτερικών ιεραρχιών. Η εδραίωση των αντι-οργανώσεων στη Θεσσαλονίκη και ο ανταγωνισμός μεταξύ τυπικών και άτυπων οργανώσεων, παραδοσιακών και αντι-οργανώσεων στο πεδίο της διαχείρισης αιτημάτων την περίοδο αυτή, αποτελούν σε γκραμσιανούς

όρους κοινωνικές και πολιτικές πρακτικές αντίστασης. Οι πρακτικές αυτές μεταβάλλουν τις ισορροπίες στη σχέση κράτους και κοινωνίας πολιτών, πλήττοντας το μονοπώλιο του πρώτου στη διαχείριση αιτημάτων των πολιτών και αμφισβητώντας την εξουσία που απορρέει από αυτόν τον ρόλο.

Η εδραίωση των αντι-οργανώσεων γεννά έναν δεύτερο μετασχηματισμό που δρα σε οριζόντιο επίπεδο και αφορά τη διείσδυση των γυναικών στη σφαίρα της κοινωνίας πολιτών. Η αποστασιοποίηση της σφαίρας της κοινωνίας πολιτών από το κράτος και η μετακίνησή της πλησιέστερα προς τον ιδιωτικό, «γυναικείο» χώρο της οικογένειας, διευκολύνει την είσοδό τους στη σφαίρα αυτή καθώς εναρμονίζεται με τον κοινωνικό τους ρόλο. Η άρνηση του ρόλου του κράτους ως διαχειριστή των αιτημάτων και το εναλλακτικό μοντέλο ικανοποίησης των αιτημάτων εντός των ιδίων των οργανώσεων ανάγει τις, σύμφωνα με το στερεότυπο, φροντίστριες της οικογένειας, σε φροντίστριες της κοινότητας και των πιο αδύναμων μελών της. Υπό αυτή την έννοια η διαχείριση της καθημερινότητας σε επίπεδο κοινότητας αποτελεί «καθήκον» και όχι διείσδυση των γυναικών στον κατεξοχήν δημόσιο, «ανδρικό» χώρο. Ταυτόχρονα η διάδοση της άτυπης οργάνωσης και της αντι-οργάνωσης συμβαδίζει με την προτίμηση των γυναικών σε άτυπες συλλογικότητες και «καμουφλάρει», ως ένα σημείο, την έξοδο των γυναικών από τον χώρο της οικογένειας, καθώς η δράση τους αυτή είναι λιγότερο ορατή στη δημόσια σφαίρα.

Η διείσδυση των γυναικών μεταβάλλει περαιτέρω τα χαρακτηριστικά της κοινωνίας πολιτών, καθώς το «φύλο» των οργανώσεων συνδέεται με την εσωτερική τους λειτουργία, τη δράση τους και τον τρόπο ανταπόκρισης στην οικονομική κρίση. Οι σημαντικές διαφοροποιήσεις στα χαρακτηριστικά των οργανώσεων με βάση την κατά φύλο συμμετοχή στον βασικό πυρήνα τους, ενισχύει την άποψη περί διαφορετικού προφίλ κοινωνικού κεφαλαίου μεταξύ γυναικών και ανδρών και αναδεικνύει τη μεταβλητή αυτή σε απαραίτητη για την εξαγωγή ολιστικών, μη μεροληπτικών ως προς το φύλο συμπερασμάτων για την κοινωνία πολιτών.

Οι δύο μετασχηματισμοί τέμνονται και αλληλεπιδρούν καθώς οι αντι-οργανώσεις φέρουν, μεταξύ άλλων, το πρόταγμα της αμφισβήτησης κάθε λογής ιεραρχιών, όπως θα έπρεπε να είναι οι έμφυλες. Έτσι, η ενεργή συμμετοχή των γυναικών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων της κοινωνίας πολιτών καθίσταται ζητούμενο και λύση ταυτόχρονα. Ωστόσο το στοιχείο αυτό δεν φαίνεται να έχει κερδηθεί, καθώς η συμμετοχή των γυναικών δεν εδράζεται σε αυτή την πρόθεση, αλλά αποτελεί συνέπεια της στενότερης σύνδεσης μεταξύ της οικογένειας και της κοινωνίας πολιτών, αναπαράγοντας τις έμφυλες διακρίσεις εντός της τελευταίας και διατηρώντας την μια άνιση αρ[ρ]ένα. Η αλληλεπίδραση αυτή επισημαίνει και την ανάγκη επικοινωνίας της θεωρίας της κοινωνίας πολιτών με αυτή του φύλου, για την πληρέστερη και ορθότερη κατανόηση του φαινομένου.

Σύμφωνα με τον Gramsci, η κοινωνία πολιτών είναι η αρένα όπου λαμβάνει χώρα

η πάλη για την πολιτισμική ηγεμονία. Εκεί εδραιώνεται η κυρίαρχη ηγεμονία και αναπτύσσονται αντι-ηγεμονίες. Θα λέγαμε ότι στην κοινωνία πολιτών της Θεσσαλονίκης την περίοδο της κρίσης, οι νέοι δρώντες, συλλογικοί και ατομικοί ανταγωνίζονται το κανονιστικό και ανδροκρατούμενο πρότυπο οργάνωσης, λειτουργίας και σχέσης της με το κράτος, διαμορφώνοντας νέες προτάσεις. Η συγκεκριμένη εικόνα της κοινωνίας πολιτών που παρουσιάζεται σε αυτό το βιβλίο και η σχέση της με το κράτος δεν είναι παρά ένα στιγμιότυπο στο μεταβαλλόμενο κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο, που θα ήταν ουτοπικό να θεωρήσουμε ότι θα επικρατήσει. Πολύ δε περισσότερο όταν η αύξηση των γυναικών στις οργανώσεις δε συνδέεται με την υπέρβαση των έμφυλων ιεραρχιών στη δημόσια σφαίρα και λειτουργεί τελικά αναπαράγοντας τις υφιστάμενες ανισότητες.

Ωστόσο, ο σκοπός των νέων πρωτοβουλιών και δρώντων είναι η διάρρηξη του παλιού και κυρίαρχου, η ανάδειξη του διαφορετικού και του νέου και η απόπειρα εφαρμογής του στο σήμερα, ως εναλλακτικού προτύπου που μπορεί να λειτουργήσει καλύτερα από ό,τι το παραδοσιακό. Η εξάπλωση των αντι-οργανώσεων και η αύξηση της συμμετοχής των γυναικών υποστηρίζουμε ότι εκπληρώνουν αυτό το σκοπό, συντελώντας, η κάθε περίπτωση ξεχωριστά, στην αναδιαμόρφωση της κοινωνίας πολιτών.

Καθώς η μελέτη δεν καλύπτει χρονικά την περίοδο μετά το 2015, παραμένει υπό διερεύνηση η εξέλιξη των τάσεων που περιγράφονται στον παρόν βιβλίο για τα επόμενα χρόνια. Αποτελεί ανοιχτό ερώτημα, για παράδειγμα, με ποιον τρόπο η άνοδος του ΣΥΡΙΖΑ στην κυβέρνηση επηρέασε τη δράση των αντι-οργανώσεων και τη συμμετοχή των γυναικών, ιδιαίτερα μετά την εγκατάλειψη των κινηματικών αιτημάτων τα οποία το κόμμα υποστήριξε έως το 2015 ως αντιπολίτευση. Οι προκλήσεις για τις οργανώσεις που προέκυψαν από την προσφυγική κρίση αναμένεται επίσης να έχουν επηρεάσει περαιτέρω τη σφαίρα της κοινωνίας πολιτών. Τέλος, παρότι η Θεσσαλονίκη συγκεντρώνει και συνδυάζει πολλά από τα χαρακτηριστικά των αστικών και ημι-αστικών περιοχών της Ελλάδας, πρόσθετη ποσοτική και ποιοτική έρευνα θα συνέτεινε στη γενίκευση των συμπερασμάτων σε εθνικό επίπεδο.

Σε κάθε περίπτωση, πρόθεση του παρόντος βιβλίου είναι να διατυπώσει το επιχείρημα ότι ο τύπος και το φύλο των οργανώσεων αποτελούν δομικά χαρακτηριστικά τους με σημαντική επιρροή στον τρόπο λειτουργίας τους, που θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη διάρκεια της μελέτης της κοινωνίας πολιτών. Οι εξελίξεις στα δύο αυτά χαρακτηριστικά την περίοδο 2010-2014, οδήγησαν σε μετασχηματισμούς της κοινωνίας πολιτών που ήταν καθοριστικοί για τη σχέση της με το κράτος, καθιστώντας τους, υπό την έννοια αυτή, κρίσιμους.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

- Adkins, L. (2010). Κοινωνικό κεφάλαιο: Η ανατομία μιας επίμαχης έννοιας. Στο Μ. Λεοντσίνη (επιμ.), *Φύλο και Κοινωνικό Κεφάλαιο* (σελ. 31-60). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Αφουξενίδης, Α. (2006). Δράση και λειτουργία του “τρίτου τομέα” στην Ελλάδα: χρησιμοποιώντας ποιοτικές ερευνητικές μεθόδους για την ερμηνεία του φαινομένου. Στο Σ. Κατσικίδης (επιμ.), *Κοινωνικά φαινόμενα: αναλυτικές προσεγγίσεις* (σελ. σ. 239-252). Αθήνα: Gutenberg.
- Αφουξενίδης, Α. και Μ. Γαρδίκη (2014). Χαρτογραφώντας την κοινωνία πολιτών στην Ελλάδα σήμερα: προβλήματα και προοπτικές. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 143 (Β), σελ. 33-53.
- Βαρχαλαμά, Ε., Μπουκουβάλας, Κ. και Παπαγεωργίου Η. (2015). *Η συμμετοχή των γυναικών στα όργανα διοίκησης των συνδικαλιστικών οργανώσεων δομής της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας*. Αθήνα: Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ.
- Bell, J. (1997). *Μεθοδολογικός σχεδιασμός παιδαγωγικής και κοινωνικής έρευνας*, (μτφρ.) Α. Β. Ρήγα. Αθήνα: Gutenberg.
- Bezanson, K. (2010). Φύλο και τα όρια του κοινωνικού κεφαλαίου. Στο Λεοντσίνη, Μ. (επιμ.), *Φύλο και Κοινωνικό Κεφάλαιο* (σελ. 61-88). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Βούλγαρης, Γ. (2006). Κράτος και κοινωνία πολιτών στην Ελλάδα: Μια σχέση προς επανεξέταση; *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, 28, σελ. 5-33.
- Βούλγαρης, Γ. (2013). *Η μεταπολιτευτική Ελλάδα 1974-2009*. Αθήνα: Πόλις.
- Crouch, C. (2006). *Μεταδημοκρατία*, μτφρ. Α. Κιουπκιολής. Αθήνα: Εκκρεμές.
- Γενική Γραμματεία Ισότητας Φύλων (ΓΓΙΦ).
- Della Porta, D. και M. Diani (2010). *Κοινωνικά Κινήματα. Μια Εισαγωγή*, Παταγάνας (μτφ). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών. (2010). *Ευρωπαϊκή Κοινωνική Έρευνα. Πορίσματα έρευνας πεδίου 4ου κύματος Ελλάδα-Ευρώπη 2009. Μια πρώτη ανάγνωση*. Αθήνα: ΕΚΚΕ.
- Ιωσηφίδης, Θ. (2008). *Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες*. Αθήνα: Κριτική
- Καβουλάκος, Ι.Κ. (2009). Προστασία και διεκδίκηση δημόσιων χώρων: Ένα κίνημα της πόλης στην Αθήνα του 21ου αιώνα. Στο Δ. Εμμανουήλ (επιμ.), *Κοινωνικοί και Χωρικοί Μετασχηματισμοί στην Αθήνα του 21ου αιώνα* (σελ. 387-426). Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.
- Καβουλάκος, Ι. Κ. και Γκριτζάς, Γ. (2015). *Εναλλακτικοί Οικονομικοί και Πολιτικοί Χώροι. Κοινωνικά κινήματα και χωρική ανάπτυξη*. Αθήνα: Ελληνικά Ακαδημαϊκά

Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα.

- Κακεπάκη, Μ. (2013). Είναι ένας νέος τρόπος να ακουστεί η φωνή μου: Έμφυλες διαστάσεις της συλλογικής και ατομικής δράσης στην Αθήνα της κρίσης. *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, 41 (1), σελ. 35-59.
- Κάλλας, Γ. (2004). Μια εμπειρική διερεύνηση της κοινωνίας πολιτών στην Ελλάδα. Στο Δ.Α. Σωτηρόπουλος (επιμ.), *Η άγνωστη κοινωνία πολιτών*, (203-233). Αθήνα: Ποταμός.
- Καραγιάννης, Γ. (2008). Κοινωνία και πολιτική στη μετεμφυλιακή Ελλάδα: όψεις και διαστάσεις των συλλόγων στην περιοχή της Πρωτεύουσας, 1949-1967. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 127, σελ. 3-44.
- Καραγιάννης, Γ. και Λουκίδου Κ. (2015). Κοινωνικότητα και δημοσιότητα: επικοινωνιακές διαμεσολαβήσεις και συλλογική δράση στις απαρχές της Γ' Ελληνικής Δημοκρατίας. Στο Ε. Αβδελά, Χ. Εξερτζόγλου και Χ. Λυριντζής (επιμ.), *Μορφές δημόσιας κοινωνικότητας στην Ελλάδα του 20ού αιώνα*. (σελ. 314-336). Ρέθυμνο: Πανεπιστήμιο Κρήτης.
- Καραγιάννης, Γ. και Λυριντζής Χ. (2015). Όψεις της κοινωνικής και πολιτικής διεκδίκησης στις απαρχές της Γ' Ελληνικής Δημοκρατίας: ποσοτικές και ποιοτικές καταγραφές. Στο Ε. Αβδελά, Χ. Εξερτζόγλου και Χ. Λυριντζής (επιμ.), *Μορφές δημόσιας κοινωνικότητας στην Ελλάδα του 20ού αιώνα* (σελ. 354-379). Ρέθυμνο: Πανεπιστήμιο Κρήτης.
- Καραμεσίνη, Μ. (2015). Η ευπάθεια των γυναικών απέναντι στην ύφεση και τη λιτότητα: μια διαφορετική κρίση σε ένα διαφορετικό περιβάλλον. Στο Μ. Καραμεσίνη και J. Ruberry (επιμ.), *Γυναίκες και Λιτότητα. Η οικονομική κρίση και το μέλλον της ισότητας των φύλων* (σελ.25-42). Αθήνα: Νήσος.
- Κιουπκιολής, Α. (2011). *Αγωνιστική δημοκρατία, μετά-αναρχικές ουτοπίες και η ανάδυση του πλήθους*. Αθήνα: Εκκρεμές.
- Κιουπκιολής, Α. (2015). *Φιλοσοφίες της ελευθερίας. Από τον Μαρξ και τον κλασικό φιλελευθερισμό ως τον Καστοριάδη, τον Foucault και τη δημοκρατία των κοινών*. Αθήνα: Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα.
- Κονιόρδος, Σ. (2018). *Έκθεση Παρουσίασης της Ελληνικής εκδοχής του 7ου γύρου της Παγκόσμιας Έρευνας Αξιών (World Values Survey-7)*. Διανέοσις.
- Κωνσταντακόπουλος, Σ. (2010). Το κοινωνικό κεφάλαιο στους Alexis de Tocqueville και Robert D. Putnam: συνέχειες και ασυνέχειες. Στο Σ. Κονιόρδος (επιμ.), *Κοινωνικό κεφάλαιο, εμπιστοσύνη και κοινωνία των πολιτών* (σελ. 29-43). Αθήνα: εκδ. Παπαζήση.
- Λεοντσίνη, Μ. (επιμ.) (2010). *Φύλο και Κοινωνικό Κεφάλαιο*. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Λουκίδου, Κ. και Σωτηρόπουλος Δ.Α. (2013). Εκδρομές, συνεστιάσεις και συλλογικές διεκδικήσεις: Χαρτογραφώντας την κοινωνία πολιτών στη Θεσσαλονίκη κατά την πρώτη περίοδο της Μεταπολίτευσης. Κείμενο εργασίας για το πρόγραμμα

- Μορφές δημόσιας κοινωνικότητας στην Ελλάδα του 20ού αιώνα: σύλλογοι, δίκτυα κοινωνικής παρέμβασης και συλλογικές υποκειμενικότητες», http://www.public-sociality.uoc.gr/KEIMENA_ERGASIAS/9_Loukidou_Sotiropoulos_Athina_2013.pdf. Αθήνα 2013.*
- Λουκίδου, Κ. και Σωτηρόπουλος Δ.Α. (2015). Αναζητώντας την κοινωνία πολιτών κατά την πρώτη περίοδο μετά τη Μεταπολίτευση: δρώντες, αιτήματα και διεκδικήσεις. Στο Ε. Αβδελά, Χ. Εξερτζόγλου και Χ. Λυριντζής (επιμ.), *Μορφές δημόσιας κοινωνικότητας στην Ελλάδα του 20ού αιώνα*. (σελ. 337-353) Ρέθυμνο: Πανεπιστήμιο Κρήτης.
- Lowndes, V. (2010). Να τα καταφέρεις ή να επιτύχεις; Γυναίκες, κοινωνικό κεφάλαιο και πολιτική συμμετοχή. Στο Λεοντσίνη, Μ. (επιμ.), *Φύλο και Κοινωνικό Κεφάλαιο* (σελ. 235-274). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Λυριντζής, Χ. (2000). Κόμματα και δημοτικές εκλογές: η ανασυγκρότηση μιας μακρόβιας σχέσης. *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, 15, σελ. 7-23.
- Μακρυδημήτρης, Α. (2002). *Κράτος και κοινωνία των πολιτών*. Αθήνα: Μεταμεσονύκτιες εκδόσεις.
- Mason, J. (2003). *Η διεξαγωγή της ποιοτικής έρευνας*, μτφρ. Ε. Δημητριάδου, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Μαυρογορδάτος, Γ. (2001). *Ομάδες πίεσης και δημοκρατία*. Αθήνα: Πατάκης.
- Μουζέλης, Ν. (2007). Κράτος και κοινωνία πολιτών: Από το παλιό στο νέο παράδειγμα;. *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, 30, σελ. 107-114.
- Μουζέλης, Ν. και Γ. Παγουλάτος (2003). Κοινωνία πολιτών και ιδιότητα του πολίτη στη μεταπολιτευτική Ελλάδα. *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, 22, σελ. 5-29.
- Μποτετζάγιας, Ι. (2006). ΜΚΟ και Κοινωνία Πολιτών. Μια προβληματική σχέση: η περίπτωση των ελληνικών μη κυβερνητικών περιβαλλοντικών οργανώσεων. *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, 27, σελ. 71-95.
- Μπουρίκος, Δ. (2013). *Κοινωνική αλληλεγγύη στην Ελλάδα της κρίσης: Νέο κύμα ανάδυσης της κοινωνίας πολιτών ή εμπέδωση της κατακερματισμένης κοινωνικής ιδιότητας του πολίτη;*, Ερευνητικό κείμενο αρ. 3. Αθήνα: Παρατηρητήριο για την Κρίση-ΕΛΙΑΜΕΠ.
- Μπουρίκος, Δ. και Δ.Α. Σωτηρόπουλος (2014). *Οικονομική κρίση, κοινωνική πρόνοια και κοινωνία των πολιτών, Η επίδραση της οικονομικής κρίσης στους τυπικούς και άτυπους φορείς της κοινωνίας πολιτών στο χώρο της κοινωνικής αλληλεγγύης και οι νέοι περιορισμοί της κοινωνικής ιδιότητας του πολίτη την περίοδο 2010-2013*. Αθήνα: Παρατηρητήριο για την Κρίση, ΕΛΙΑΜΕΠ.
- Najam, A. (2000). The Four C's of Government Third Sector- Government Relations. *Nonprofit Management & Leadership*, 10 (4), σελ. 375-96.
- Neveu, E. (2010). *Κοινωνιολογία των κοινωνικών κινήματων και ιστορίες κινήματων από*

- τον Μεσαίωνα μέχρι σήμερα. Μτφ. Μ. Λογοθέτη, Αθήνα: Σαββάλας.
- Norris, P και P. Inglehart (2010). Ανιχνεύοντας την έμφυλη διάσταση στο κοινωνικό κεφάλαιο: Παίζοντας μπόουλινγκ σε γυναικείες λέσχες; Στο Μ. Λεοντσίνη (επιμ.), *Φύλο και Κοινωνικό Κεφάλαιο* (σελ. 151-186). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Παντελίδου Μαλούτα, Μ. (1992). *Γυναίκες και Πολιτική*. Αθήνα, Gutenberg
- Παντελίδου Μαλούτα, Μ. (2002). *Το φύλο της Δημοκρατίας*. Αθήνα: Σαββάλας.
- Παντελίδου Μαλούτα, Μ. (2012). *Πολιτική συμπεριφορά. Θεωρία, έρευνα και ελληνική πολιτική*. Αθήνα: Σαββάλας.
- Παντελίδου Μαλούτα, Μ. (2014). *Φύλο-Κοινωνία-Πολιτική*. Αθήνα: Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας.
- Paoletti, I. (2010). Παροχή φροντίδας στα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας: Μια έμφυλη πρακτική. Στο Λεοντσίνη, Μ. (επιμ.), *Φύλο και Κοινωνικό Κεφάλαιο* (σελ. 491-511). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.
- Παρασκευόπουλος, Χ.Ι. (2010). Τα θεμελιώδη επανέρχονται στη θεωρία του κοινωνικού κεφαλαίου: διαφθορά, ανισότητα και κοινωνικό κεφάλαιο στην Ε.Ε.. Στο Σ. Κονιόρδος (επιμ.), *Κοινωνικό κεφάλαιο, εμπιστοσύνη και κοινωνία των πολιτών* (σελ. 163-208). Αθήνα: εκδ. Παπαζήση.
- Πολυζωίδης, Π. (2006). *Εθελοντισμός και κοινωνική προστασία*. Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.
- Ροζάκου, Κ. (2013). Ο εθελοντισμός στη σύγχρονη Αθήνα: Εναλλακτικές εκδοχές της κοινωνικότητας. Στο Κ. Ροζάκου και Ε. Γκαρά (επιμ.), *Ελληνικά παράδοξα. Πατρωνία, κοινωνία πολιτών και βία* (σελ. 239-264). Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Ροζάκου, Κ. (2017). Από «αγάπη» και «αλληλεγγύη». Αθήνα, Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.
- Σερντεδάκης, Ν. και Κουφίδη, Μ. (2018). Συγκρουσιακός και εκλογικός κύκλος στην Ελλάδα της κρίσης. *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, 44 (1), σελ. 7-30.
- Σημίτη, Μ. (2010). Δύο όψεις της κοινωνίας πολιτών: η πάλη για ηγεμονία. Στο Γ. Βούλγαρης και Α. Κωτσονόπουλος (επιμ.), *Στα μονοπάτια του Αντόνιο Γκράμσι: Πολιτική και πολιτισμός από το έθνος-κράτος στην παγκοσμιοποίηση* (σελ. 65-85) Αθήνα: Θεμέλιο.
- Σημίτη, Μ. (2014). Κράτος και εθελοντικές οργανώσεις την περίοδο της οικονομικής κρίσης. *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, 42, σελ. 36-61.
- Σωτηρόπουλος, Δ.Α. (1996). Η εγγαστρίμυθη εξουσία: κοινωνία πολιτών και κεντρικό κράτος στην Τρίτη Ελληνική Δημοκρατία. Στο Χ. Λυριντζής, Ηλ. Νικολακόπουλος και Δ.Α. Σωτηρόπουλος (επιμ.), *Κοινωνία και Πολιτική, όψεις της Γ' Ελληνικής Δημοκρατίας* (σελ. 119- 138). Αθήνα: Θεμέλιο.
- Σωτηρόπουλος, Δ.Α. (επιμ.) (2004). *Η άγνωστη κοινωνία πολιτών*. Αθήνα: Ποταμός.
- Σωτηρόπουλος, Δ.Α. (2007). Το κοινωνικό κεφάλαιο στην Ελλάδα σε συγκριτική προοπτική. Σύντομη θεωρητική επισκόπηση και ανάλυση αποτελεσμάτων από την ευρωπαϊκή κοινωνική έρευνα. Στο Π. Καφετζής, Θ. Μαλούτας και Ι. Τσίγκανου

- (επιμ.), *Πολιτική-Κοινωνία-Πολίτες 2007. Ανάλυση δεδομένων της Ευρωπαϊκής Κοινωνικής Έρευνας (ESS)* (σελ. 269-291). Αθήνα: ΕΚΚΕ.
- Σωτηρόπουλος, Δ.Α. (2013). Πελατειακές σχέσεις και νέες μορφές πολιτικής συμμετοχής: μία δύσκολη συμβίωση. Στο Κ. Ροζάκου και Ε. Γκαρά (επιμ.), *Ελληνικά παράδοξα. Πατρωνία, κοινωνία πολιτών και βία* (σελ. 145-172). Αθήνα: Αλεξάνδρεια.
- Σωτηρόπουλος, Δ.Α. (2014). Το διπρόσωπο κεφάλι του Ιανού: η κοινωνία πολιτών στην Ελλάδα πριν και μετά την έναρξη της οικονομικής κρίσης. *Ελληνική Επιθεώρηση Πολιτικής Επιστήμης*, 42, σελ. 11-35.
- Σωτηρόπουλος, Δ.Α. (2017). *Η Ελληνική κοινωνία πολιτών και η οικονομική κρίση*. Αθήνα: Ποταμός.
- Τοκβίλ, Α. ντε ([1835] 2008). *Η δημοκρατία στην Αμερική*. μτφρ. Μ. Λυκούδης, Αθήνα: Στοχαστής.
- Χουλιάρης, Α. και Πετρόπουλος, Σ. (2015). *Ελληνικές Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις: στοιχεία - αριθμοί - αποτελέσματα αξιολόγησης*, <https://greekcivilsocietynetwork.files.wordpress.com/results/>

Ξενόγλωσση

- Andersen, R., J. Curtis and E. Grabb (2006). Trends in Civic Association Activity in Four Democracies: the special Case of Women in the United States. *American Sociological Review* 71 (3), pp. 376-400.
- Andronikidou, A. and I. Kovras (2012). Cultures of Rioting and Anti-Systemic Politics in Southern Europe. *West European Politics*, 35 (4), pp. 707-725.
- Ancelovici, M. (2015). Crisis and Contention in Europe: A political Process Account of Anti-Austerity Protests. In Trenz J. H., Ruzza, C. and Guiraudon, V. (eds), *Europe's Prolonged Crisis. The Making or the Unmaking of a Political Union* (pp 189-209). Hampshire, Palgrave Macmillan.
- Anheier, H.K. (2004). *Civil society: measurement, evaluation, policy*. London: Earthscan.
- Anheier, H.K. (2005). Measure for Measure: A commentary on Heinrich and the state of civil society indicators research. *Journal of Civil Society*, 1 (3), pp. 241-246.
- Kaase, M. and A. Marsh (1979). Distribution of Political Action. In Barnes, S.H, Kaase, M. et al (eds) *Political Action: Mass Participation in Five Western Democracies*. (pp.167-201) Beverly Hills: Sage.
- Berman, S. (1997). Civil Society and the Collapse of the Weimar Republic. *World Politics*, 49 (3), pp. 401-429.
- Beyes, T. and U. Jäger (2005). Commentary on Hasenfeld & Gidron: Understanding multi-purpose hybrid voluntary organizations. *Journal of Civil Society*, 1 (2), pp. 117-119.
- Bosi L. and Zamponi L. (2015). Direct Social Actions and Economic Crises: The relationship between forms of action and socio-economic context in Italy.

- PArteecipazione e CONflitto (PACO), 8 (2), pp. 367-391.
- Boudourides, M. and Botetzagias, I.A. (2007). Networks of protest on global issues in Greece 2002-2003. In D. Purdue (eds), *Civil Society and Social Movements* (pp. 109-123) London-New York: Routledge.
- Burns, N., Schlozman, K. L. and Verba, S. (2001). *The Private Roots of Public Action*. London: Harvard University Press.
- Burrell, G. and G. Morgan (1979). *Sociological Paradigms and Organizational Analysis*. London and Exeter, NH: Heinemann.
- Clark, J. (2011). Civil Society in the Age of Crisis. *Journal of Civil Society*, 7 (3), pp. 241-263.
- Clegg, S.R. (1990). Against the Current: Organizational Sociology and Socialism. In Clegg, S.R. (eds), *Organizational Theory and Class Analysis* (pp. 449-480). Berlin, Walterde Gruyter.
- Clegg, S.R. and W. Higgins. (1987). Against the Current: Organizations, Sociology and Socialism. *Organization Studies*, 8 (3), pp. 201-222.
- Cohen, J.L. and A. Arato ([1994] 1997). *Civil Society and Political Theory*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Coleman, J.S. (1990). *The Foundations of Social Theory*. Cambridge, MA. & London: The Belknap Press of Harvard University Press.
- Council of Europe (2003). Recommendation Rec 2003, (3) of the Committee of Ministers and explanatory memorandum CM 2003 (130) [http://www.coe.int/t/dg3/health/Source/ Rec\(2003\)24_en.pdf](http://www.coe.int/t/dg3/health/Source/Rec(2003)24_en.pdf)
- Dalakoglou, D. (2012). Beyond Spontaneity. *City: analysis of urban trends, culture, theory, policy, action*, 16 (5), pp. 535-545
- De Nève, D. and T. Olteanu (eds) (2012). *Politische Partizipation jenseits der Konventionen*. Berlin: Barbara Budrich Verlag.
- Della Porta, D. and M. Diani ([1998] 2006). *Social Movements: An Introduction*. Malden, MA& Oxford: Blackwell Publishing
- Della Porta, D., J. Fernandez, J., Kouki, H. and Mosca, L. (2017). *Movement Parties against Austerity*. Cambridge: Polity Press.
- Diamond, L.J. (1994). Rethinking Civil Society. Towards Democratic Consolidation. *Journal of Democracy*, 5 (3), pp. 4-17.
- Dixon, D. (2012). Another Politics: The Contemporary Anti-Authoritarian Current in the US and Canada. *Anarchist Studies*, 20 (1), pp. 32-60.
- Eastis, C.M. (1998). Organizational Diversity and the Production of Social Capital. *American Behavioral Scientist*, 42 (1), pp. 66-77.
- Edwards, B. and Foley, M.W. (1998). Civil society and social capital beyond Putnam. *American Behavioral Scientist*, 42 (1), pp. 124-139.
- European Commission (2014). Boosting equality between women and men in the EU. Key actions and figures. March, <http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/>

- documents/140303_factsheet_progress_en.pdf
- European Commission (2016). European NGOs, http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/gender-decision-making/database/civil-society/ngo/index_en.htm
- European Social Survey (2010), <https://www.europeansocialsurvey.org>
- Fioramonti, L. and Fiori, A. (2010). Civil Society after Democracy: The Evolution of Civic Activism in South Africa and Korea. *Journal of Civil Society*, 6 (1), pp. 23-38.
- Fischer, N. (2012). Occupy a museum near you. Interview to F. Malzacher, 6 November 2011, New York, updated January 2012: <http://truthisconcrete.org/interviews/occupy-a-museum-near-you/#more-40>
- Foley, M.W. and Edwards, B. (1996). The paradox of civil society. *Journal of Democracy*, 7, pp. 38-53.
- Foley, M.W. and Edwards, B. (1998). Beyond Tocqueville: Civil Society and Social Capital in Comparative Perspective. *American Behavioral Scientist*, 42 (1), pp. 5-20.
- Galaskiewicz, J. (2005). Comments on Hasenfeld & Gidron: 'Understanding multi-purpose hybrid voluntary organizations'. *Journal of Civil Society*, 1 (2), pp. 113-115.
- Giannitsis, T. and Zografakis, S. (2018). *Crisis management in Greece. The shaping of new economic and social balances. Study Nr. 58*. Makroeconomic Policy Institute, Hans-Böckler-Stiftung.
- Glenn, J.K. (2008). Framing civil society. In B. Jobert and B. Kohler Koch (eds), *Changing Images of Civil Society. From protest to governance* (pp. 16-31). Oxon: Routledge.
- Gramsci, A. (1999). *Selections from the Prison Notebooks*, μτφρ.-επιμ. Q. Hoare & G. Smith Nowell. London: ElecBook.
- Hall, P. (1999). Social capital in Britain. *British Journal of Political Science*, 29 (3): pp. 417-461.
- Hanfstaengl, E. (2010). *Impact of the Global Economic Crises on Civil Society Organisations*. UN/DESA Wking Papers, no. 97, New York.
- Harris, M. and Young, P. (2009). Developing community and social cohesion through grassroots bridge-building: an exploration. *Policy and Politics*, 37 (4), pp. 517-534.
- Hasenfeld, Y. and Gidron, B. (2005). Understanding multi-purpose hybrid voluntary organisations: The contributions of theories on civil society, social movements and non-profit organizations. *Journal of Civil Society*, 1 (2), pp. 97-112.
- Heinrich, V.F. (2005). Studying civil society across the world: Exploring the Thorny issues of conceptualization and measurement. *Journal of Civil Society*, 1 (3), pp. 211-228.
- Howard, M.M. (2005). Conceptual and methodological suggestions for improving cross-national measures of civil society. Commentary on Heinrich. *Journal of Civil Society*, 1 (3), pp. 229-233.
- Howell, J. (2005). *Gender and civil society: transcending boundaries*. London & New York: Routledge.

- Howell, J. (2007). Gender and Civil Society: Time for Cross-Border Dialogue. *Social Politics*, 14 (4), pp. 415-436.
- Huliaras, A. (2014). Creating Civic Engagement from the Top: The dynamics of civil society in Greece. Ηλεκτρονική δημοσίευση, διαθέσιμη στο <https://www.uop.gr/images/files/huliaras.pdf>
- Huliaras, A. (2015). Greek Civil Society: The Neglected Causes of Weakness. In J. Clark, A. Huliaras, and D.A. Sotiropoulos (eds), *Austerity and the Third Sector in Greece: Civil Society at the European Frontline* (pp. 9-27). Routledge.
- Inglehart, R. (1977). *The silent revolution: changing values and political styles among western publics*. Princeton: Princeton University Press.
- Inglehart, R. (1977). Values, Ideology and Cognitive Mobilization in new Social Movements. In J. R. Dalton, J. Russell and M. Kuechler (eds), *Challenging the Political Order. New Social and Political Movements in Western Democracies*, (pp. 43-66). Cambridge: Polity Press.
- Inglehart, R. and Pippa, N. (2003). *Rising Tide. Gender Equality and Cultural Change around the World*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Jones N., C. Malesios, T. Iosifides and C.M. Sophoulis (2008). Social Capital in Greece: Measurement and comparative Perspectives. *South European Society and Politics*, 13 (2), pp. 175-193.
- Kaldor M. and Selchow S. (2013). The ‘Bubbling Up’ of Subterranean Politics in Europe. *Journal of Civil Society*, 9 (1), pp. 78-99.
- Karamichas, J. (2007). The Impact of the Summer 2007 Forest Fires in Greece: Recent Environmental Mobilizations, Cyber-Activism and Electoral Performance. *South European Society and Politics*, 12 (4), pp. 521-533.
- Keane, J. (2003). *Global Civil Society?*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Keane, J. (2006). *Civil Society. Berlin Perspectives*, New York: Berghahn Books.
- Kousis, M. and Paschou, M. (2017). Alternative Forms of Resilience. A typology of approaches for the study of Citizen Collective Responses in Hard Economic Times. *Partecipazione e Conflitto (PACO)*, 10 (1), pp. 136-168.
- Loukidou, K. (2013). Transformation in Greek civil society during economic crisis: new challenges, new perspectives. *GPSG Working Paper 13*.
- Loukidou, K. (2014). New examples of collective action in Greece: challenging the traditional patterns of civil society-state relationship. *Paper presented at the 11th ISTR International Conference: Civil Society and the Citizen. Muenster, Germany*.
- Lyon, F. and A.L. Humbert (2012). Gender balance in the governance of social enterprise. *Local Economy*, 27 (8), pp. 831-845.
- Lyrantzis, C. (1984). Political Parties in Post-Junta Greece: A Case of ‘Bureaucratic Clientelism’?. *West European Politics*, 7 (2), pp. 99-118.
- Matsaganis, M. and Leventi, Ch. (2014). Poverty and Inequality during the Great

- Recession in Greece. *Political Studies Review*, 12, pp. 209–223.
- McCabe, A., J. Phillimore and L. Mayblin (2010). ‘Below the radar’ activities and organisations in the third sector: a summary review of the literature. *Working Paper 29, Third Sector Research Centre*.
- Michnik, A. (1999). The Rebirth of Civil Society. *Public lecture presented at the London School of Economics, 20 October*.
- Molyneux, M. (2002). Gender and the Silences of Social Capital: Lessons from Latin America. *Development and Change*, 33 (2), pp. 167–188.
- Morreale, J. C. (2011). The impact of the ‘great recession’ on the financial resources of nonprofit organizations. *Wilson Center for Social Entrepreneurship. Paper 5. Retrieved May 05, 2018 from <http://digitalcommons.pace.edu/wilson/5>*
- Najam, A. (2000). The Four-C's of Third Sector-Government Relations. *Nonprofit Management & Leadership*, 10 (4), pp. 375–396.
- O'Neill, B. and Gidengil, E. (eds) (2006). *Gender and Social Capital*. New York: Routledge.
- Pantazidou, M. (2013). Treading New Ground: A Changing Moment for Citizen Action in Greece. *Development in Action*, 23 (5-6), pp. 755–770.
- Papageorgiou, Y. and Petousi, V. (2018). Gender resilience in times of economic crisis: Findings from Greece. *PARtecipazione e CONflitto (PACO)* 11 (1), pp. 145–174.
- Paraskevopoulos, C.J. (1998). Social capital and the public-private divide in Greek regions. *West European Politics*, 21 (2), pp. 154–177.
- Paxton, P. (1999). Is Social Capital Declining in the United States? A Multiple Indicator Assessment. *The American Journal of Sociology*, 105 (1), pp. 88–127.
- Paxton, P. (2002). Social Capital and Democracy: an interdependent relationship. *American Sociological Review*, 67 (2), pp. 254–277.
- Psimitis, M. (2016). Relocalization and prefigurative movements as social networks against globalization: the construction of local alternatives to global capitalism. *Paper at the 1st International Conference in Contemporary Social Sciences: “Crisis and the Social Sciences: New Challenges and Perspectives”*, Rethymno, 10 - 12 June 2016.
- Putnam, R.D. (1995). Tuning In, Tuning Out. The Strange Disappearance of Social Capital in America (The Ithiel de Sola Pool Lecture). *Political Science and Politics*, 28 (4), pp. 664–683.
- Putnam, R.D. (2000). *Bowling Alone: the collapse and revival of American community*. New York: Simon & Schuster.
- Putnam, R.D. (2002). *Democracies in Flux: The Evolution of Social Capital in Contemporary Society*. Oxford: OxfordUniversityPress.
- Putnam, R.D., Leonardi, R. and Nanetti R.Y. (1993). *Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy*. Princeton: Princeton University Press.
- Randall, V. (1982). *Women & Politics. An international perspective*. London: MacMillanEducationLTD.

- Salamon, L.M. (1994). The rise of the non-profit sector. *Foreign Affairs*, 73 (4), pp. 109-122.
- Salamon, L.M. and Anheier H.K. (1996). The International Classification of Nonprofit Organizations: ICNPO-Revision 1, 1996. *Working Papers of the Johns Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project*, no. 19. Baltimore: The Johns Hopkins Institute for Policy Studies.
- Salamon, L.M., Geller, S.L., and Spence, K.L. (2009). Impact of the 2007-09 economic recession on nonprofit organizations. *Communiqué*, 14, pp. 1-33.
- Shahin, J., Woodward, A. and Terzis, G. (2012). *The impact of the crisis on civil society organisations in the EU: risks and opportunities*. Brussels: European Economic and Social Committee.
- Shils, E. (1991). The virtue of Civil Society. *Government and Opposition*, 26 (1), pp. 3-20.
- Simiti, M. (2016). Rage and Protest: The case of the Greek Indignant movement. *Contention: The Multidisciplinary Journal of Social Protest*, 3 (2), pp. 33-50.
- Simiti, M. (2017). Civil Society and the Economy: Greek civil society during the Economic Crisis. *Journal of Civil Society*, 13 (4), pp. 357-373.
- Sokolowski, S.W. and Salamon, L.M. (2005). Mirror, Mirror on the Wall? Commentary on Heinrich. *Journal of Civil Society*, 1 (3), pp. 235-240.
- Soteri-Proctor, A. and Smith, G. (2003). Tracing and Mapping: the challenges of compiling databases and directories. *Social Research Update*, 42. Guilford: Department of Sociology, University of Surrey.
- Sotiropoulos, D.A. (2004). Formal Weakness and Informal Strength: Civil Society in Contemporary Greece. *Discussion Paper N.16 for the Hellenic Observatory of LSE*.
- Stolle, D. and Rochon T.E. (1998). Are all associations alike? Member diversity, associational type, and the creation of social capital. *American Behavioral Scientist*, 42 (1), pp. 47-65.
- Thomas, B. (1987). Development Through Harambee: Who Wins and Who Loses? Rural Self-Help Projects in Kenya. *World Development*, 15 (4), pp. 463-481.
- Toepler, S. (2003). Grassroots Associations Versus Larger Nonprofits: New Evidence from a Community Case Study in Arts and Culture. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*, 32 (2), pp. 236-251.
- Tzifakis, N., Petropoulos, S. and Huliaras, A. (2017). The Impact of Economic Crisis on NGOs: The case of Greece. *Voluntas*, 28, pp. 2176-2199.
- Warren, M. (1998) Community building and political power. A community organizing approach to democratic renewal. *American Behavioral Scientist*, 42 (1), pp. 78-92.

Παράρτημα Ι Οργανώσεις

150 Η αρ[ρ]ένα της κοινωνίας πολιτών τα πρώτα χρόνια της κρίσης

A/A Συνέντευξης	Ονομασία	Έτος Ίδρυσης	Τύπος	Αντικείμενο	Ηλεκτρονική Διεύθυνση	Ημερομηνία Συνέντευξης
1	Διεθνής Γυμνή Ποδηλατοδρομία	2007	Άτυπη	Η προώθηση της οικολογίας, του γυμνού σώματος και της ποδηλασίας μέσω της διοργάνωσης της Γυμνής Ποδηλατοδρομίας στη Θεσσαλονίκη.	www.facebook.com/groups/390427324341349/	19/11/11
2	Bike Respect	2008	Άτυπη	Η προώθηση της ποδηλασίας ως άθλημα και μέσο μεταφοράς, παρέμβαση σε θέματα που αφορούν την ποδηλασία στην πόλη, ενημέρωση των πολιτών για θέματα σχετικά με την ποδηλασία και την εκπαίδευση των ποδηλατών.	www.bikererespect.gr	5/12/11
3	Πολίτες κατά της Υποθαλάσσιας/Η Άλλη Πόλη	2005	Άτυπη	Η παρεμπόδιση της κατασκευής υποθαλάσσιας αρτηρίας στη Θεσσαλονίκη και κατόπιν η παρέμβαση για την αλλαγή της πόλης, ιδίως σε θέματα περιβαλλοντικά, κυκλοφοριακά, αισθητικής και συμμετοχής των πολιτών.	http://ypothalassia.wordpress.com	5/12/11
4	Επιβάτες Θεσσαλονίκης	2010	Άτυπη	Η διαμαρτυρία κατά της κρατικής απόφασης για την αύξηση των εισιτηρίων του ΟΑΣΘ (λεωφορεία) και αίτημα την ανάκλησή της.	http://epibates-thess.blogspot.gr	6/12/11
5	Ακρίβεια Στοπ	2008	Άτυπη	Η διεκδίκηση μείωσης των τιμών, η διαμαρτυρία και καταπολέμηση της ανεργίας και η οργάνωση της κοινωνίας από τα κάτω.	http://epibates-thess.blogspot.gr	6/12/11
6	Διόδια Στοπ	2008	Άτυπη	Η κατάργηση των διοδίων στους δρόμους της Ελλάδας. Η διέλευση με άρνηση καταβολής του αντιτίμου και με σήκωμα/σπρώξιμο της Μπάρας. Η δράση της έχει ποινικοποιηθεί από το 2012.	http://www.diodiastop.blogspot.gr	6/12/11

A/A Συνέντευξης	Ονομασία	Έτος Ίδρυσης	Τύπος	Αντικείμενο	Ηλεκτρονική Διεύθυνση	Ημερομηνία Συνέντευξης
7	Καταφύγιο Γυναίκας	2011	ΑΜΚΕ	Η στήριξη και προστασία κακοποιημένων γυναικών και η ενημέρωσή του κοινού σε θέματα βίας κατά των γυναικών. Παροχή συμβουλευτικής αλλά και ειδών πρώτης ανάγκης σε γυναίκες-θύματα βίας.	www.katafygiogynaiikas.org	7/12/11
8	Ένωση για τα δικαιώματα των Πεζών	1996	ΑΜΚΕ	Η ανάκτηση και αναβάθμιση των ελεύθερων χώρων της πόλης που έχουν εκφυλιστεί σε χώρους παράνομης στάθμευσης και τραπέζοκαθισμάτων.	www.enosipezon.gr	7/12/11
9	Πρωτοβουλία Δυτικών Συνοικιών	2009	Άτυπη	Η διαμαρτυρία κατά του μνημονίου, των μέτρων λιτότητας και το αίτημα για ανάκλησή τους και για αποχώρηση της Τρόικας από τη χώρα. Η προώθηση μίας εναλλακτικής καθημερινότητας για κατοίκους των Δήμων Νεάπολης, Αμπελοκήπων, Πολίχνης, και Συκεών Θεσσαλονίκης.	http://protagona.blogspot.gr	2/1/12
10	Nosmoke Gr	2009	Άτυπη	Η αποτροπή του καπνίσματος στους δημόσιους χώρους και η ψήφιση και εφαρμογή του αντικαπνιστικού νόμου 3868/2010. Αποτελεί παράρτημα οργάνωσης με έδρα την Αθήνα	http://www.nosmoke.gr	3/1/12
11	Green Attack	2007	Άτυπη	Η προστασία του περιβάλλοντος τοπικά και πανελαδικά μέσω κινηματικών δράσεων.	http://green-attack.blogspot.gr	3/1/12
12	PRAXIS	2004	Σωματείο	Η εφαρμογή προγραμμάτων ανθρωπικτικής δράσης στον τομέα της ιατροφαρμακευτικής και ψυχοκοινωνικής στήριξης για ευπαθείς ομάδες στην Ελλάδα.	www.praksis.gr	4/1/12

152 Η αρ[ρ]ένα της κοινωνίας πολιτών τα πρώτα χρόνια της κρίσης

A/A Συνέντευξης	Ονομασία	Έτος Ίδρυσης	Τύπος	Αντικείμενο	Ηλεκτρονική Διεύθυνση	Ημερομηνία Συνέντευξης
13	Άτυπη ομάδα για τη μονογονεϊκή οικογένεια	2008	Άτυπη	Η αυτοβοήθεια μεταξύ μονογονέων, η ενδυνάμωση και κοινωνική στήριξη μονογονεϊκών οικογενειών και η προώθηση της πολιτικής σκέψης και της γενικότερης ανάπτυξης των μελών της.		4/1/12
14	Φίλοι Πράσινου Θεσσαλονίκης	2004	Σωματείο	Η προστασία και αύξηση του αστικού και περιαστικού πρασίνου και της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ενημέρωση, εκπαιδευτικά σεμινάρια και δράσεις όπως η υιοθέτηση δημόσιων χώρων και παρέμβαση σε ζητήματα που αφορούν τον δημόσιο χώρο.	www.friendsofurbangreen.gr	21/3/12
15	Πολιτιστικός Περιβαλλοντικός Σύλλογος Καρατάσου	2007	Σωματείο	Η ευαισθητοποίηση των πολιτών για την ανάδειξη πολιτικών ζητημάτων και η διεκδίκηση της απόδοσης του χώρου του πρώην Στρατοπέδου «Καρατάσου» στην περιοχή του Δήμου Παύλου Μελά του νομού Θεσσαλονίκης. Δραστηριοποίηση και στο γενικότερο κίνημα της απόδοσης πρώην στρατοπέδων της Θεσσαλονίκης	http://www.karatasou.host22.com	22/3/12
16	Θεσσαλονίκη Αλλιώς	2010	Άτυπη	Η ομάδα αυτή εμφανίστηκε ως ad hoc ομάδα με σκοπό τον εορτασμό των 20 χρόνων του δημοφιλούς ελεύθερου εντύπου της πόλης «Παράλλαξη» μέσω δράσεων που αφορούσαν τη γενικότερη αναβάθμιση της πόλης. Πλέον οι δράσεις αυτές έγιναν μόνιμες και αφορούν το αστικό περιβάλλον, τον πολιτισμό, την επικοινωνία στην πόλη, ενώ κάποιες φορές διοργανώνει φιλανθρωπικές δράσεις	http://www.facebook.com/thessalonikiallios	23/3/12
17	Περιστικός Λαχανόκηπος/Περιστικοί Καλλιεργητές	2011	Άτυπη	Η καλλιέργεια τροφής και η διάδοση της ιδέας των περιστικών καλλιεργιών, της κοινωνικής αλληλεγγύης, της συνεργασίας και της άμεσης δημοκρατίας.	http://perka.org	7/4/12

A/A Συνέντευξης	Ονομασία	Έτος Ίδρυσης	Τύπος	Αντικείμενο	Ηλεκτρονική Διεύθυνση	Ημερομηνία Συνέντευξης
18	Ελληνική Ομάδα Διάσωσης	1980	Σωματείο	Η εξεύρεση και διάσωση ατόμων σε κίνδυνο, η παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας και η εκπαίδευση διασωστών.	http://www.hrt.org.gr	30/4/12
19	ΔΡΑΣΗ για το κάτι άλλο (ΑΜΕΑ)	2010	Σωματείο	Η παροχή απογευματινής απασχόλησης σε ΑΜΕΑ.	http://drasigiatokatiallo.gr	1/4/12
20	ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ	1992	ΑΜΚΕ	Η προστασία της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος με δράσεις έρευνας πεδίου, επιστημονικής μελέτης, ευαισθητοποίησης κοινού, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και εθελοντισμού για την προστασία της άγριας ζωής, την ενίσχυση της βιοποικιλότητας και της αειφορίας στην Ελλάδα και το εξωτερικό.	http://www.arcturos.gr	6/6/12
21	Ένωση Τυφλών Βορείου Ελλάδος	1960	Σωματείο	Η ανάδειξη και αντιμετώπιση προβλημάτων των τυφλών, τόσο κατά τη βρεφική ηλικία, όσο και κατά την ενηλικίωση.	http://www.etbe.gr	8/6/12
22	Ανοιχτή Συνέλευση Κατοίκων Ενζώνων/ Φαλήρου/Σχ.Τυφλών	2009	Άτυπη	Η διάγνωση και αντιμετώπιση των προβλημάτων της καθημερινότητας της γειτονιάς, τόσο σε επίπεδο αστικού περιβάλλοντος, όσο και της γενικότερης διαβίωσης των κατοίκων (οικονομικά προβλήματα, υγεία κ.ο.κ.).	http://syneleysistef.wordpress.com	8/6/12
23	Κίνηση 136 – Νερό	2011	Άτυπη ένωση προσώπων	Δημιουργήθηκε το 2011 κατά τη διάρκεια των συγκεντρώσεων των «Αγανακτισμένων», από εργαζόμενους της Εταιρείας Ύδρευσης και Αποχέτευσης Θεσσαλονίκης, συλλογικό της πόλης και απλούς πολίτες με σκοπό την αποτροπή της ιδιωτικοποίησης του νερού της πόλης, μέσω της δημιουργίας συνεταιρισμών με σκοπό να λάβουν μέρος στον δημόσιο διαγωνισμό για την απόκτηση ποσοστού 51% της ΕΥΑΘ. Πλέον έχει προβεί στη δημιουργία 17 συνεταιρισμών. Η ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας και του Δήμου.	http://www.136.gr	13/6/12

154 Η α[ρ]ένα της κοινωνίας πολιτών τα πρώτα χρόνια της κρίσης

A/A Συνέντευξης	Ονομασία	Έτος Ίδρυσης	Τύπος	Αντικείμενο	Ηλεκτρονική Διεύθυνση	Ημερομηνία Συνέντευξης
24	Οικολογική Κίνηση Θεσσαλονίκης	1982	ΑΜΚΕ	Η προστασία του περιβάλλοντος και του κοινωνικού ανθρώπινου περιβάλλοντος μέσα στη σύγχρονη πόλη με σεβασμό στις αρχές της άμεσης δημοκρατίας.	ecology-salonika.gr	18/6/12
25	Αναπηρία Σήμερα	2008	ΑΜΚΕ	Η προώθηση ζητημάτων σχετικά με την αναπηρία, καμπάνια για την προσβασιμότητα, ευαισθητοποίηση αρχών και εκπαίδευση της κοινωνίας.	anapiriasimera.blogspot.com	15/6/12
26	ΑΡΓΟΣ	1996	Σωματείο	Η ομαλή συμβίωση ανθρώπων και ζώων και συγκεκριμένα η προστασία των αδέσποτων και οικοσίτων σκύλων.	http://www.argosgr.org	19/6/12
27	ΠΡΩΣ.ΚΑ.ΛΟ	2011	ΑΜΚΕ	Η διάδοση και υποστήριξη των ιδεών της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας	http://www.proskalo.net	20/6/12
28	ΜΚΟ Αντιγόνη	1993	ΑΜΚΕ	Η καταπολέμηση του ρατσισμού, η προώθηση της οικολογίας, ειρήνης, μη βίας, δράση κατά όλων των μορφών διακρίσεων. Ανάλογες ομάδες: Αντιρρησίες Συνείδησης	http://www.antigone.gr	21/6/12
29	Homeotopia	2008	ΑΜΚΕ	Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κόσμου γύρω από θέματα σεξουαλικότητας και η προώθηση των δικαιωμάτων και της κουλτούρας των gay. Βασική δράση η διοργάνωση του φεστιβάλ Homotopia στη Θεσσαλονίκη. Ανάλογες οργανώσεις: Σύμπραξη για το κοινωνικό φύλο, Good as Youth.	http://www.facebook.com/omotopia	5/7/12

A/A Συνέντευξης	Ονομασία	Έτος Ίδρυσης	Τύπος	Αντικείμενο	Ηλεκτρονική Διεύθυνση	Ημερομηνία Συνέντευξης
30	Η Άλλη Όψη	2007	Σωματείο	Η εκπαίδευση και η αποκατάσταση ΑΜΕΑ και ατόμων με κινητική αναπηρία.	http://www.alli-opsi.gr	23/7/12
31	AllosTropos	2012	Κοινωνική συνεταιριστική επιχείριση	Η προμήθεια προϊόντων, η ευαισθητοποίηση πάνω σε θέματα fair trade και οικολογίας, ο αντιφαστιστικός και αντιρατσιστικός χαρακτήρας	www.allostropos.gr	2/5/13
32	Σ.ΠΑ.ΜΕ	2009	Αστικός Προμηθευτικός Συνεταιρισμός ΕΠΕ Ν.1677/86	Η δημιουργία συνεταιριστικού πρατηρίου χωρίς μεσάζοντες και η προώθηση της συνεταιριστικής οικονομίας	http://www.spame.gr	9/5/13
33	Δίκτυο Ανταλλαγής ΚΟΙΝΟ	2010	Άτυπη	Η αλληλεγγύη, αυτο-οργάνωση, ανταλλακτικό παζάρι με τη χρήση ενός κοινού νομίσματος ΚΟΙΝΟ	http://koino.com.gr/index.php	31/7/13
34	Αγροτικό παντοπωλείο Καλαμαριάς	2012	Άτυπη	Η συνεργασία παραγωγών και καταναλωτών, η παράκαμψη των μεσαζόντων και η αποτροπή της κερδοσκοπίας και της στρέβλωσης της αγοράς.	http://agropankalamarias.blogspot.gr	31/7/13
35	Κέντρο ΕΡΓΑΝΗ	1991	ΑΜΚΕ	Η στήριξη της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας των γυναικών. Συμβουλευτική σε θέματα απασχόλησης αλλά και κακοποίησης	www.ergani.gr	3/5/13
36	Δίκτυο Γυναικών Επιχειρηματιών του Κέντρου Εργάνη	2000	ΑΜΚΕ	Η αυτοργάνωση των γυναικών, η εσωτερική αλληλοϋποστήριξη και συνεργασία	http://www.ergani.gr/gr/networks/net1.aspx	10/9/13
37	Εθελοντική Εργασία Θεσσαλονίκης	1991	ΑΜΚΕ	Η προώθηση του εθελοντισμού και η στήριξη των ΑΜΕΑ, ευπαθών ομάδων πληθυσμού, ευαισθητοποίηση, σεμινάρια, παραγωγικό εργαστήριο	http://www.ethelontiki.gr/start	12/10/13

156 Η αρίθρενα της κοινωνίας πολιτών τα πρώτα χρόνια της κρίσης

A/A Συνέντευξης	Ονομασία	Έτος Ίδρυσης	Τύπος	Αντικείμενο	Ηλεκτρονική Διεύθυνση	Ημερομηνία Συνέντευξης
38	Κοινωνικό Ιατρείο Θεσσαλονίκης	2011	Άτυπη	Η παροχή πρωτοβάθμιας ιατρικής και οδοντιατρικής φροντίδας σε ανασφάλιστους πολίτες Έλληνες ή μετανάστες.	http://koinwniko-iatreio.gr	6/10/13
39	Επιτροπή Κατοίκων Κέντρου	2011	Άτυπη	Η αντίδραση στο «χαράτσι» της ΔΕΗ, η κοινωνική συνδρομή, αλληλεγγύη στους κατοίκους του κέντρου, η διοργάνωση αγοράς χωρίς μεσάζοντες, η βελτίωση της καθημερινότητας των κατοίκων.	http://katoikoikentrouthess.wordpress.com	8/10/13
40	ARSIS	1992	ΑΜΚΕ	Η υποστήριξη των παιδιών, των νέων και άλλων ευπαθών κοινωνικών ομάδων. Δράσεις για την πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού των νέων.	Arsis.gr	23/10/13
41	why not	2011	Άτυπη	Η βελτίωση της σχέσης πολιτών και δημόσιου χώρου. Δράσεις σε δημόσιους χώρους και πολιτιστικές προτάσεις. Ενεργοποίηση των κατοίκων της Θεσσαλονίκης και χρήση των δημόσιων χώρων.	https://www.facebook.com/thesswhynot/?fref=ts	23/10/13
42	Ανοιχτό Δίκτυο	2012	Άτυπη	Συνεργασία και δικτύωση των ομάδων χωρίς μεζάζοντες, δηλαδή συλλογικότητες της Θεσσαλονίκης, μεμονωμένοι παραγωγοί και ομάδες παραγωγών που όλο αυτό το διάστημα ενεργοποιούνται σε κινήσεις απευθείας διάθεσης προϊόντων. Διατύπωση γενικής συμφωνίας αρχών, για τη μεταξύ τους δικτύωση, τους στόχους, τους τρόπους και τη συνεργασία στο ζήτημα της παραγωγής και της διανομής τροφής και προϊόντων	http://anoiktodiktio.wordpress.com/author/anoiktodiktio/	24/10/13

A/A Συνέντευξης	Ονομασία	Έτος Ίδρυσης	Τύπος	Αντικείμενο	Ηλεκτρονική Διεύθυνση	Ημερομηνία Συνέντευξης
43	Πρωτοβουλία κοινωνικής διαχείρισης Απορριμμάτων	2011	Άτυπη	Η κοινωνική διαχείριση των απορριμμάτων, η ανατροπή των κερδοσκοπικών σχεδιασμών, που περιλαμβάνουν πανάκριβα και επικίνδυνα για τη ζωή εργοστάσια καύσης και, ταυτόχρονα, η δημιουργία των δομών εκείνων που αντιμετωπίζουν το ζήτημα των απορριμμάτων με ολοκληρωμένο, σύγχρονο, φθινό και δημοκρατικό τρόπο με βάση τη μείωση-επαναχρησιμοποίηση-ανακύκλωση-κομποστοποίηση και την επιστροφή του κέρδους στο σύνολο της κοινωνίας.	http://diapor.blogspot.gr/	25/10/13
44	Σφήνα	2008	Άτυπη	Η διακοπή της ρουτίνας του αστικού τοπίου, μέσω της δημιουργίας άλλοτε υπερρεαλιστικών και άλλοτε παιχνιδιάρικων καταστάσεων με τη συμμετοχή και ενεργοποίηση των πολιτών.	https://www.facebook.com/sfinamia/	14/11/13
45	Σχεδιά στην Πόλη	2007	Τυπική	Υποστήριξη παιδιών και νέων με λιγότερες ευκαιρίες, οργάνωση δράσεων ευαισθητοποίησης στην πόλη σε θέματα κοινωνικού ρατσισμού και παιδικής προστασίας, προτάσεις πρωτότυπων εκπαιδευτικών προγραμμάτων και προώθηση της ιδέας του εθελοντισμού.	https://www.sxediastinpoli.gr/	20/11/13
46	Παιδιά εν Δράσει	2003	ΑΜΚΕ	Η ενεργή συμμετοχή των νέων στην καθημερινή εξέλιξη και η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής τους. Η προώθηση και η αναγνώριση της αξίας της μη τυπικής μάθησης. Η προώθηση της ιδέας του εθελοντισμού, της αλληλεγγύης και της ειρηνικής συνύπαρξης των ανθρώπων. Η διάδοση εναλλακτικών μορφών τέχνης (τσίρκο, θέατρο δρόμου). Η συμβολή στη διαμόρφωση στρατηγικής για τις πολιτικές νεολαίας στην Ελλάδα.	http://www.kidsinaction.gr/goal/	13/12/13

158 Η αρ[ρ]ένα της κοινωνίας πολιτών τα πρώτα χρόνια της κρίσης

A/A Συνέντευξης	Ονομασία	Έτος Ίδρυσης	Τύπος	Αντικείμενο	Ηλεκτρονική Διεύθυνση	Ημερομηνία Συνέντευξης
47	Λαϊκό Πανεπιστήμιο Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας	2012	Άτυπη	Η κοινωνική αλληλεγγύη ως προσέγγιση της άμεσης δημοκρατίας. Η εκπαίδευση, η επιμόρφωση των πολιτών και η μεταφορά του κοινωνικού προβληματισμού.	https://www.sxediastinpoli.gr/	6/12/13
48	Vegan	2010	Άτυπη	Η προώθηση της χορτοφαγίας, των δικαιωμάτων των ζώων και του veganism.	https://www.facebook.com/groups/vegan.thessaloniki/?fref=ts	4/12/13
49	Επιτροπή Προστασίας Σείχ Σου	2008	Σωματείο	Προστασία του Σείχ Σου από καταπατήσεις, πυρκαγιές, έργα που αλλάζουν το δασικό χαρακτήρα και οδηγούν στην αστικοποίηση.	https://forestsos.wordpress.com/	3/1/14
50	Γρανάζια Ζωής	2013	Άτυπη	Η παροχή βοήθειας σε άστεγους μέσω οργάνωσης συσσιτίων αλλά και δικτύου ανταλλαγής προϊόντων και υπηρεσιών και η διαμεσολάβηση δικαιωμάτων των αστέγων.	www.facebook.com/Γρανάζια-Ζωής-Ελεύθερη-Κοινωνική-Κουζίνα-Αλληλεγγύης-670338766318161/	25/2/14

Παράρτημα II

Οδηγός Συνέντευξης¹

Ημερομηνία:

Ονομασία ομάδας:

1. Έτος ίδρυσης/εμφάνισης ομάδας

2. Τύπος ομάδας

- α. Σωματείο
- β. ΑΜΚΕ (Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία)
- γ. Άτυπη
- δ. Κοιν.Σ.Επ. (Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση)
- ε. Ένωση προσώπων
- στ. Άλλο

3. Για ποιον λόγο επιλέχθηκε αυτή η μορφή οργάνωσης;

- [α. Οργανωτικοί/Λειτουργικοί
- β. Οικονομικές Συνδιαλλαγές
- γ. Ιδεολογία
- δ. Δεν χρειάστηκε
- ε. Άλλο]

4. Ποιος είναι ο σκοπός/ το αντικείμενο της ομάδας κατά την ίδρυσή της και σήμερα

Ίδρυση:

Σήμερα:

5. Ποιος είναι ο αριθμός μελών ομάδας;

Ίδρυση:

Σήμερα:

6. Με ποιον τρόπο υπολογίζετε τα μέλη;

7. Πώς λαμβάνονται οι βασικές αποφάσεις μέσα στην ομάδα;

1. Σε αγκύλες περιλαμβάνεται τυχόν κωδικοποίηση που έγινε εκ των υστέρων για την επεξεργασία στο πρόγραμμα S.P.S.S.

- [α. Από ΔΣ/συντονιστικό με πλειοψηφία
- β. Από ΔΣ/συντονιστικό με ομοφωνία
- γ. Από Γενική Συνέλευση
- δ. Ατομοκεντρική
- ε. Άλλο]

8. Ποια είναι η κατά φύλο συμμετοχή στο ΔΣ ή την κύρια οργανωτική ομάδα;

Αριθμός μελών βασικής οργανωτικής ομάδας:

Άνδρες:

Γυναίκες:

9. Η ομάδα αυτή αποτελεί τη μοναδική με αυτό το αντικείμενο στη Θεσσαλονίκη;

Ναι:

Όχι:

Παρακαλώ ονομάστε εάν γνωρίζετε κάποιες άλλες ομάδες:

10. Με ποιες οργανώσεις συνεργάζεται η ομάδα σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο;

11. Συμμετέχει η ομάδα μόνιμα σε κάποιο οργανωμένο δίκτυο ομάδων;

α. Ναι

Παρακαλώ ονομάστε το/τα δίκτυο/α:

β. Όχι

12. Με αφορμή την οικονομική κρίση, υπήρξε κάποια μεταβολή του αντικειμένου ή του τρόπου παρέμβασης της ομάδας;

[α. Η ομάδα ιδρύθηκε με αφορμή την οικονομική κρίση

β. Ναι το αντικείμενο διευρύνθηκε

γ. Ναι, το αντικείμενο συρρικνώθηκε

δ. Άλλο

ε. Όχι]

13. Υπήρξε κάποια μεταβολή του αριθμού των μελών της ομάδας με αφορμή την οικονομική κρίση

[α. Ναι, ο αριθμός αυξήθηκε

β. Ναι, ο αριθμός μειώθηκε

γ. Όχι]

14. Υπήρξε κάποια συμμετοχή/επικοινωνία της ομάδας με την κινητοποίηση των «Αγανακτισμένων»;

α. Ναι

β. Όχι

15. Έχει λάβει μέρος η ομάδα σε κάποια από τις συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας κατά του μνημονίου ή συγκεκριμένων νομοσχεδίων της κυβέρνησης (πχ. συγκεντρώσεις διαμαρτυρίας κατά της ψήφισης πολυνομοσχεδίου στις 19 και 20 Οκτωβρίου 2011);

[α. Ναι

β. Όχι]

16. Πιστεύετε ότι οι πολίτες της Θεσσαλονίκης γενικά δραστηριοποιούνται για τα θέματα που τους αφορούν και επηρεάζουν τη ζωή τους; Ποιοι παράγοντες λειτουργούν θετικά και ποιοι αρνητικά στην ενεργό συμμετοχή των πολιτών;

Στοιχεία ερωτώμενου/ης:

Θέση στην ομάδα

α. Ιδρυτικό μέλος

β. Μέλος του ΔΣ/της διευθύνουσας ομάδας (άτυπες και τυπικές ομάδες με ιεραρχία)

γ. Μέλος του οργανωτικού πυρήνα/μέλος με ιδιαίτερη δραστηριοποίηση (χωρίς ιεραρχία)

δ. Απλό μέλος της ομάδας/του σωματείου

Σχέση με Θεσσαλονίκη

α. Κάτοικος εδώ καιχρόνια

β. Εργαζόμενος/η

γ. Καταγωγή από Θεσσαλονίκη

δ. Άλλο

Ηλικιακή ομάδα

έως 20 21-25 26-30 31-35 36-40 41-45

46-50 51-55 56-60 61-65 66 και άνω

Φύλο

Οικογενειακή κατάσταση

Έγγαμος/η

Άγαμος/η

Διαζευγμένος/η

Μορφωτικό επίπεδο

- α. Απόφοιτος/η Δημοτικού
- β. Απόφοιτος/η Γυμνασίου
- γ. Απόφοιτος/η Λυκείου
- δ. Κάτοχος πτυχίου ΑΕΙ
- ε. Κάτοχος πτυχίου ΤΕΙ
- στ. Κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου (μάστερ)
- ζ. Κάτοχος διδακτορικού τίτλου

Εργασία

- α. Μισθωτός/ή του ιδιωτικού τομέα
- β. Μισθωτός/ή του δημόσιου τομέα
- γ. Ελεύθερος/η επαγγελματίας
- δ. Συνταξιούχος
- ε. Άνεργος/η

Παράρτημα III

Ευρετήριο Πινάκων και Γραφημάτων

Γραφήματα

Γράφημα 1. Ετήσιος Συνολικός Αριθμός Ιδρύσεων (Ε.Σ.Α.Ι.)	56
Γράφημα 2. Κατηγορίες σωματείων που ιδρύθηκαν την περίοδο 2000-2012 (%)	63
Γράφημα 3. Ετήσιος Αριθμός Ιδρύσεων ανά Κατηγορία	66
Γράφημα 4. Ετήσιο ποσοστό ιδρύσεων ανά κατηγορία (%)	66
Γράφημα 5. Πορεία των οργανώσεων με βάση τη σχέση τους με το κράτος 2000-2012	69
Γράφημα 6. Η πορεία των οργανώσεων με βάση τη σχέση τους με το κράτος την περίοδο της κρίσης	70
Γράφημα 7. Κριτήριο για την απόκτηση τύπου (%)	76
Γράφημα 8. Βασικοί λόγοι επιλογής τύπου οργανώσεων (%)	78
Γράφημα 9. Κατανομή δείγματος ανά χρονολογία ίδρυσης (%)	82
Γράφημα 10. Χρονολογία ίδρυσης τυπικών και άτυπων οργανώσεων	83
Γράφημα 11. Μέλη ανά τύπο οργάνωσης (%)	86
Γράφημα 12. Όργανο και τρόπος λήψης αποφάσεων (%)	87
Γράφημα 13. Τρόπος λήψης απόφασης τυπικών και άτυπων οργανώσεων (%)	88
Γράφημα 14. Τύπος οργάνωσης και συμμετοχή σε δίκτυα (%)	90
Γράφημα 15. Συμμετοχή σε δίκτυο ανά τύπο οργάνωσης (%)	90
Γράφημα 16. Μεταβολή αντικειμένου των οργανώσεων την περίοδο της κρίσης (%)	92
Γράφημα 17. Τυπικές- άτυπες οργανώσεις, μεταβολή αντικειμένου λόγω κρίσης (%)	93
Γράφημα 18. Μεταβολή αντικειμένου και τύπος οργανώσεων (%)	94
Γράφημα 19. Μεταβολή αριθμού μελών 2009-2014 (%)	96
Γράφημα 20. Τυπικές και άτυπες οργανώσεις και μεταβολή μελών (%)	97
Γράφημα 21. Μεταβολή αριθμού μελών τυπικών και άτυπων οργανώσεων (%)	98
Γράφημα 22. Συμμετοχή οργανώσεων στους «Αγανακτισμένους» (%)	99
Γράφημα 23. Συμμετοχή σε συλλογικές διαμαρτυρίες (%)	100
Γράφημα 24. Τυπικές και άτυπες οργανώσεις και συμμετοχή στους «Αγανακτισμένους» (%)	101
Γράφημα 25. Τυπικές και άτυπες οργανώσεις και συμμετοχή	

σε διαμαρτυρίες (%).....	101
Γράφημα 26. Κατά φύλο συμμετοχή στον βασικό πυρήνα οργανώσεων (%).....	113
Γράφημα 27. Κατά φύλο συμμετοχή στον βασικό πυρήνα ανά τύπο οργάνωσης (%).....	113
Γράφημα 28. Χρονολογία ίδρυσης και κατά φύλο συμμετοχή (%).....	120
Γράφημα 29. Κατά φύλο συμμετοχή και αριθμός μελών (%).....	121
Γράφημα 30. Τρόπος λήψης αποφάσεων και κατά φύλο συμμετοχή (%).....	122
Γράφημα 31. Συμμετοχή κατά φύλο και συμμετοχή σε δίκτυα (%).....	123
Γράφημα 32. Κατά φύλο συμμετοχή και μεταβολή αντικειμένου (%).....	124
Γράφημα 33. Κατά φύλο συμμετοχή και μεταβολή στα μέλη (%).....	125
Γράφημα 34. Κατά φύλο συμμετοχή και συμμετοχή σε «Αγα- νακτισμένους» (%).....	126
Γράφημα 35. Κατά φύλο συμμετοχή και συμμετοχή σε διαμαρτυρίες (%).....	127

Πίνακες

Πίνακας 1: Συμμετοχή φύλου στον βασικό πυρήνα (%).....	104
Πίνακας 2: Κατά φύλο συμμετοχή, αντικείμενο οργανώσεων και τύπος.....	108

Σχήματα

Σχήμα 1. Διάκριση των Hasenfeld και Gidron.....	26
Σχήμα 2. Το μοντέλο των «τεσσάρων C» της σχέσης κυβέρ- νησης-κοινωνίας πολιτών.....	27
Σχήμα 3: Κοινωνία πολιτών πριν την κρίση.....	122
Σχήμα 4: Κοινωνία πολιτών την περίοδο 2009-2014.....	123

